

Regelink
Ecologie & Landschap

Onderzoek en mitigatieplan huismus

Achterduyst 2 Nijkerk

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Kelly Meinesz
In opdracht van	Landborg
Naam opdrachtgever	Dhr. G.J. van Ingen
Rapportnummer	RA20439-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	06 november 2020
Aantal pagina's	29
Collegiale toets	P.T. Twisk
Wijze van citeren	Meinesz, K., 2020, Onderzoek en mitigatieplan huismus Achterduyst 2 Nijkerk Rapport RA20439-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Huidige situatie	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Aanwezige ecotopen	5
3	Resultaten onderzoek huismus	6
4	Ingreep	7
4.1	Omschrijving ingreep	7
4.2	Werkwijze en planning	8
5	Wettelijke bepalingen	9
5.1	Overtredingen Wet natuurbescherming	9
5.2	Voorwaarden voor een ontheffing	9
5.2.1	Alternatievenafweging	9
5.2.2	Belangen	10
5.2.3	Gunstige staat van instandhouding	11
6	Mitigerende maatregelen	12
6.1	Alternatieve nestlocaties	12
6.1.1	Huisumus	12
6.1.2	Boerenwaluw	13
6.2	Aangepaste werkwijze	14
6.3	Periode	14
6.4	Overige maatregelen	15
7	Bronnen	16
7.1	Vogels	16
7.2	Methoden, databanken, wetgeving	16
7.3	Project gerelateerde bronnen	16
Bijlage 1.	Wet natuurbescherming	17
	Algemeen	17
	Bescherming Natura 2000-gebieden	17
	Bescherming van soorten	17
	Bescherming van houtopstanden	19
	Natuurnetwerk Nederland	20
	Wet dieren	20

Bijlage 2.	Foto-impressie plangebied	21
Bijlage 3.	Huismusnesten waarnemingen	26
Bijlage 4.	Schetsplan nieuwbouw paardenstal	27
Bijlage 5.	Aanvraagtekening werktuigenstalling	28
Bijlage 6.	Aanvraagtekening loods	29

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Landborg is door Regelink Ecologie & Landschap in juni 2020 een ecologisch quickscan uitgevoerd in het plangebied Achterduyst 2 in Nijkerk (Meinesz, 2020). Aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om in het plangebied vier gebouwen te slopen en nieuwbouw te realiseren.

Bij het genoemde onderzoek werden beschermde nestlocaties van huismus aangetroffen in alle te slopen gebouwen. In drie gebouwen was het aantal nestlocaties op het zicht te bepalen. Op 16 oktober zijn de dakpannen gelicht van het vierde gebouw om het aantal nestlocaties vast te stellen. Voor de resultaten van het onderzoek zie hoofdstuk 3.

Deze nestlocaties zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. In het kader van de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, en het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming moeten bij de geplande ingrepen voor de huismus mitigerende maatregelen worden getroffen. Dat zijn maatregelen die erop gericht zijn negatieve effecten op een diersoort zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten.

1.2 Doel

Dit voorliggende rapport beschrijft de resultaten van het onderzoek naar huismus en de handelingen die moeten worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde nestlocaties van huismus zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten. Het rapport beantwoordt de volgende vragen:

- Hoeveel nestlocaties zijn er vastgesteld in de te slopen gebouwen?
- In welke periode dient de ingreep te worden uitgevoerd om negatieve effecten op huismus zoveel mogelijk te voorkomen?
- Welke aanpassingen in de werkwijze tijdens de ingreep kunnen negatieve effecten op huismus zoveel mogelijk voorkomen?
- Welke voorwaarden moeten aan de ingreep gesteld worden om de functionaliteit van het leefgebied voor huismus te behouden?

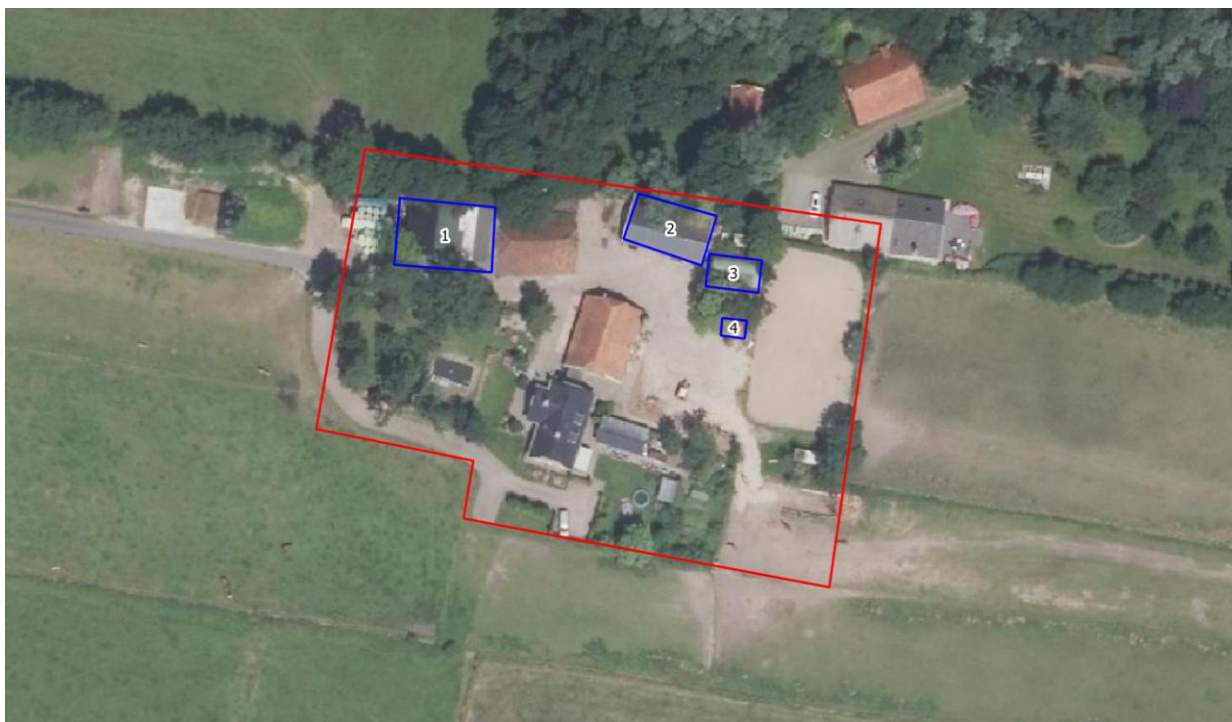
Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals weergegeven op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

¹ <http://www.regelink.nl/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2 Huidige situatie

2.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Achterduyst 2 in de gemeente Nijkerk, provincie Gelderland. Het plangebied betreft een boerenerf met diverse gebouwen waaronder stallen, loods, opslagruimten en een bedrijfswoning. Daarnaast is er een rijbak en een weide voor vee aanwezig. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood en de te slopen gebouwen met blauw aangegeven. Het plangebied wordt begrensd door agrarische percelen. Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich een bosschage en de N308. Ten westen van het plangebied bevindt zich een watergang 'De Laak'. In totaal heeft het plangebied een oppervlakte van circa 0,6 hectare.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. De te slopen gebouwen zijn met blauw aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2020.

2.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Agrarisch grasland (Engels Raaigras);
- Twee gebouwen bestaande uit stalen constructies en golfplaten dak;
- één gebouw met houtbetimmering en een golfplaten dak;
- één gebouw met houtbetimmering en dakpannen;
- Dunne bomen (o.a. berk, diameter borsthoogte < 25 cm);
- Lage, opgaande begroeiing.

3 Resultaten onderzoek huismus

Onderzoeksinspanning

Tijdens de ecologische quickscan in juni 2020 zijn nestlocaties van huismus aangetroffen. De hoeveelheid en de locatie van de nesten in schuur 1, 2 en 3 waren te bepalen op basis van zicht. In schuur 4 zitten de nesten onder de dakpannen, waardoor de exacte locatie en hoeveelheid niet goed te bepalen was op het moment van de ecologische quickscan. Daarom zijn buiten het broedseizoen (16 oktober) de dakpannen van de schuur gelicht om de locatie en de hoeveelheid van huismusnesten vast te stellen.

Volledigheid inventarisatie

Dakpannen lichten is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (Bij12, 2017). Inventarisaties zijn een steekproef gebaseerd op momentopnames, waardoor het niet is uit te sluiten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methoden en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Resultaten

In totaal zijn er 36 huismusnesten aangetroffen in het plangebied. Daarvan zijn aangetroffen:

- 7 nesten in schuur 1,
- 2 nesten in schuur 2,
- 7 nesten in schuur 3,
- 20 nesten in schuur 4.

De nesten in schuur 1, 2 en 3 zijn aangetroffen tussen balken en muren. In schuur 4 zijn de nesten onder de eerste drie rijen dakpannen aangetroffen. De foto's van de nesten zijn te vinden in Bijlage 2. De locatie van de aangetroffen huismusnesten is weergegeven in Bijlage 3. Omdat in het najaar onderzoek is gedaan naar huismus, kon niet met zekerheid worden vastgesteld dat alle gevonden nesten gedurende het broedseizoen 2020 in gebruik waren. Voor de volledigheid van het onderzoek zijn alle gevonden intacte huismusnesten als bezet nest aangeduid.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de sloop van de schuren worden 36 nesten vernield. Dit is een overtreding van artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor moet een ontheffing voor de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. De sloop wordt buiten het broedseizoen van de huismus uitgevoerd waardoor er geen sprake is van verstoring of het doden van dieren.

Mogelijk worden er enkele kleine bomen en struiken tussen de te slopen schuren verwijderd. Echter blijven er op het erf voldoende hagen en struiken waar de huismussen in kunnen schuilen. Door de aanwezigheid van dierverblijven is er ook volop voedsel aanwezig op het erf. Er is dan ook geen sprake van vernieling van essentieel foerageer- en rustgebied.

Conclusie

Voor het slopen van schuur 1, 2, 3 en 4 is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

4 Ingreep

4.1 Omschrijving ingreep

De initiatiefnemer is van plan om enkele gebouwen aan de Achterduyst 2 Nijkerk te slopen en nieuwbouw te realiseren. Mits het nodig is worden er enkele bomen en struiken gekapt. Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- Het mogelijk verwijderen van enkele kleine bomen en struiken;
- Bouwrijp maken van de grond;
- Realiseren van nieuwe bebouwing;
- Sloop van de gebouwen;

De nieuwbouw zal bestaan uit een paardenstal, werktuigenstal en een loods. Deze worden gerealiseerd in het oosten van het plangebied. Het inrichtingsvoorstel is te zien in Figuur 2. Het dak van de paardenstal zal bestaan uit golfplaten en de gevel zal gemetseld worden met prefab betonblokken. Het schetsontwerp van de paardenstal is te zien in Bijlage 4. De werktuigenstalling bestaat uit een stalen constructie, een dak van Eternit dakplaten en een gevel van beton en steenstrips damwandbeplating. Het ontwerp van de werktuigenstalling is te zien in Bijlage 5. De loods zal bestaan uit een stalen constructie met Eternit dakplaten en een gevel van betonband damwandbeplating, zie Bijlage 6.

Figuur 2. Inrichtingsvoorstel Achterduyst 2, Nijkerk.

4.2 Werkwijze en planning

De nieuwbouw zal bestaan uit een paardenstal, werktuigenstal en een loods. De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats. De bouw van de paardenstal zal als eerste worden gerealiseerd met nestgelegenheden voor de huismus. De bouw van de paardenstal staat gepland in het voorjaar/ de zomer van 2021, nadat het bestemmingsplan vastgesteld wordt. De verwachte oplevering is eind 2021. De sloop van de schuren staat gepland drie maanden na het realiseren van de paardenstal met nestgelegenheden en vóór het broedseizoen van 2022. Wanneer de schuren gesloopt zijn is de locatie beschikbaar en kunnen de werktuigenstal en de loods worden gerealiseerd.

5 Wettelijke bepalingen

5.1 Overtredingen Wet natuurbescherming

Nestlocatie van de huismus is beschermd onder de Wet natuurbescherming, § 3.1, beschermingsregime Vogelrichtlijnen. De soort staat genoemd in categorie 4 van jaarrond beschermde nestlocaties. Ten gevolge van de ingreep kan een negatief effect voor huismus ontstaan:

- Bij het slopen van de gebouwen worden nestlocaties van huismus vernield.

Dit negatieve effect van de ingreep is een overtreding van de Wet natuurbescherming: Artikel 3.1

- *Artikel 3.1 lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*

5.2 Voorwaarden voor een ontheffing

Conform artikel 3.3 lid 4 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing alleen worden verstrekt wanneer er is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden²:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging § 5.2.1)
- de ingreep valt onder een in de wet genoemd belang (§ 5.2.2) en
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (§ 5.2.3).

5.2.1 Alternatievenafweging

Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing. Alternatieven zouden beschikbaar kunnen zijn voor wat betreft locatie, inrichting, werkwijze en periode. Hieronder wordt onderbouwd waarom deze alternatieven niet van toepassing zijn.

Locatie

Voor wat betreft de locatie van de ingreep is er binnen redelijke grenzen geen alternatief; het gaat om een verplichte sloop waardoor de ingreep alleen kan plaatsvinden op de locatie van het plangebied. Het overwegen van alternatieven ten aanzien van de locatie is, binnen redelijke grenzen, niet mogelijk.

Inrichting

Er loopt een handhavingstraject met als doel de schuren te verwijderen, omdat de schuren in het verleden illegaal zijn geplaatst. Een alternatieve inrichting van het plangebied waarbij de verblijfplaatsen in schuur 1, 2, 3 en 4 behouden blijven is, binnen redelijke grenzen, niet mogelijk, zie verder toelichting bij § 5.2.2.

Werkwijze

Voor de nestlocaties van huismus worden vervangende permanente nestlocaties in de vorm van 72 nestkasten opgehangen onder de overstekken van de nieuwbouw in het plangebied. De schuren worden minimaal 3 maanden na het realiseren van de nieuwbouw inclusief de nieuwe nestgelegenheden gesloopt om te voldoen aan de gewenningsperiode van huismussen.

² Zie de wettekst in <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-09-01#Hoofdstuk3>

De voorwaarden waar deze voorzieningen aan moeten voldoen staan in hoofdstuk 6.

De sloop wordt uitgevoerd op een huismusvriendelijke wijze (zie § 0 en 6.3.). Een werkwijze die gunstiger is voor huismus is ons niet bekend, een alternatieve werkwijze is derhalve niet overwogen.

Planning

De paardenstal zal vanaf het voorjaar / de zomer in 2021 gebouwd worden. Verwacht wordt dat de paardenstal inclusief de nieuwe nestgelegenheden voor huismus eind 2021 opgeleverd wordt. Tenminste drie maanden na de oplevering van de paardenstal met nestgelegenheden zal de sloop van de schuren buiten de broedperiode (oktober – februari) plaatsvinden. Daarna wordt de overige nieuwbouw gerealiseerd.

De planning is volledig aangepast aan de functie van het plangebied als nestlocatie van huismus. Een planning die gunstiger is voor huismus is ons niet bekend, een alternatieve planning is daarom niet overwogen.

5.2.2 Belangen

De Wet natuurbescherming hanteert een aantal belangen waar een ingreep onder kan vallen. Hieronder staan de belangen waaronder de ingreep kan vallen beschreven.

Belangen Vogelrichtlijn

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Onderbouwing van het belang

De sloop en daarna te realiseren nieuwbouw vallen onder belang 1 en 4. De betreffende schuren, die worden gesloopt, zijn in het verleden zonder vergunning gerealiseerd. Er loopt nu een handhavingstraject met als doel de schuren te verwijderen. De gemeente verzoekt zo snel mogelijk, op last van dwangsom, de schuren te slopen. Het is daarmee in het belang van openbare veiligheid dat deze wet gehandhaafd wordt en de schuren volgens de wet worden gesloopt. Het is ook in het belang van de huismus dat in de nieuw te bouwen stal extra voorzieningen voor huismus worden gerealiseerd.

5.2.3 Gunstige staat van instandhouding

Vogelrichtlijn

De huismus is een algemene soort die vrijwel overal in Nederland wordt aangetroffen en komt in de regio Nijkerk veelvuldig voor (Verspreidingsatlas, 2020; NDFF, 2020). De soort nam in de jaren tachtig snel af. In de jaren 2013-2015 werd het aantal broedparen in Nederland geschat op 600.000-1.000.000. De laatste 10 jaar is er geen significante aantalsverandering waargenomen. De staat van instandhouding is 'matig ongunstig'. (SOVON, 2020)

Door vervangende verblijfplaatsen aan te bieden door de nieuwbouw 'natuurinclusief' in te steken en een gewenningsperiode in acht te nemen zullen er tijdens en na de sloop van de nestlocaties voldoende vervangende nestgelegenheden beschikbaar zijn in het plangebied voor huismus. Ook blijft voldoende habitat beschikbaar. Hierdoor blijft de functionaliteit van het plangebied behouden om de populatie huismussen op lange termijn in stand te houden. Daarnaast wordt de ingreep op aangepaste wijze en buiten de kwetsbare perioden uitgevoerd, waardoor het doden of verwonden van huismussen wordt voorkomen. De ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie van de huismus.

6 Mitigerende maatregelen

Negatieve effecten op huismus kunnen ontstaan doordat bij de sloop nestlocaties verdwijnen. Deze effecten leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk staan de maatregelen beschreven die genomen dienen te worden om schade aan deze huismus zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. Hierbij wordt het Kennisdocument van Huismus (BIJ12, 2017) gevolgd. Ook wordt er een ecologisch werkprotocol opgesteld met alle te nemen maatregelen. Door de werkzaamheden uit te voeren volgens de eisen uit het kennisdocument is er een grote mate van zekerheid dat de mitigerende maatregelen van voldoende kwaliteit zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming zoveel mogelijk te voorkomen.

Tijdens het quickscan bezoek zijn ook nesten van boerenwaluw waargenomen in de te slopen stallen. Voor deze soort zijn uitwijk mogelijkheden aanwezig naar de niet te slopen oude paardenstal en koeienstal. In deze stallen zijn al nesten van boerenwaluw aanwezig. Om extra rekening te houden met boerenwaluw kunnen ook in de nieuw te bouwen stallen nestplankjes opgehangen worden om zo weer meer ruimte voor boerenwaluw te creëren.

6.1 Alternatieve nestlocaties

6.1.1 Huismus

Omdat tijdens de werkzaamheden nesten verloren gaan, moeten vervangende verblijfplaatsen geplaatst worden. Voor elk aangetast of verwijderd nest dienen minimaal twee nieuwe nestplaatsen aangeboden te worden. Huismussen hebben circa drie maanden de tijd nodig om aan de vervangende verblijfplaatsen te wennen. Tijdens die periode moeten zowel de oorspronkelijke als de vervangende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

In de nieuwbouw worden 72 nestkasten onder de overstekken geplaatst die aantoonbaar geschikt zijn als permanente nestlocatie voor huismus (bijvoorbeeld type “Gierzwaluwnestkast nr. 18 of 17A drievoudig” van Waveka of “NK GZ 08 Gierzwaluw” van Vivara Pro), zie Figuur 3. Met betrekking tot het realiseren van deze kasten moet rekening gehouden worden met de volgende eisen:

- Huismussen zijn koloniebroeders, daarom moeten er meerdere verblijfplaatsen bij elkaar aangeboden worden. De openingen moeten minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen;
- De vervangende verblijfplaatsen moeten zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaatsen aangebracht worden; in de regel binnen 200 meter van de oorspronkelijke plaatsen en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- De kasten moeten zo worden opgehangen dat deze niet te heet of te koud worden (voorkeur heeft een noord of oost expositie);
- De kasten moeten op minimaal 3 m hoogte worden geplaatst;
- De kasten moeten buiten het bereik van predatoren opgehangen worden;
- Er moet in de directe omgeving voldoende dekking (opgaand groen). Voedsel en potentiële slaapplekken aanwezig zijn;

- Om ervoor te zorgen dat de huismussen voldoende tijd hebben om de nieuw aangeboden nestkasten te ontdekken dient rekening te worden gehouden met een gewenningsperiode van minimaal drie maanden voorafgaande aan de sloop.

Figuur 3. NK GZ 08 Nestkast Gierzwaluw. Deze kasten worden ook door huismus gebruikt. Bron: Vivara pro

Figuur 4. Mannetje huismus in gierzwaluwkast. Uit dit en andere voorbeelden is bekend dat huismus van dit model kast gebruik maakt.

6.1.2 Boerenwaluw

Door in de paardenstal en de nieuw te bouwen loodsen enkele casco nestplankjes op te hangen wordt er ruimte gecreëerd voor boerenwaluw om de nieuwe stal en loodsen makkelijk in te nemen als nestlocatie. Bijvoorbeeld boerenwaluw casconest artikel 90097 van Vivara.

Figuur 5. voorbeeld van casco nestkast voor boerenwaluw . Artikel 90097 Vivara.

6.2 Aangepaste werkwijze

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd.

Fase 1

- Het realiseren van nieuwbouw met 72 permanente nestgelegenheden voor de huismus.

Fase 2

- De sloop van de huidige schuren vindt plaats tenminste 3 maanden na het realiseren van de nieuwbouw inclusief de nestgelegenheden en in de minst kwetsbare periode voor huismussen. Dit is buiten de broedperiode. De sloop kan plaats vinden in de periode van oktober tot en met eind februari.
- Voorafgaand aan de sloop worden de aanwezige te slopen loodsen ongeschikt gemaakt. Ongeschiktmaken kan plaatsvinden in de winterperiode (oktober tot februari), dus na het broedseizoen van huismus. Dit kan door de in de loodsen aanwezige nesten (die op dat moment onbewoond zijn) te verwijderen.
- Het oude houthok kan ongeschikt worden gemaakt door de dakpannen van het houthok te verwijderen
- Let op: ook in perioden met vorst kunnen verblijfplaatsen bewoond zijn; daarom moet het ongeschikt maken van verblijfplaatsen voor de winter (invallende vorst) plaatsvinden.

Fase 3

- De overige nieuwbouw worden gerealiseerd.

6.3 Periode

De sloopwerkzaamheden die invloed hebben op de functie van het plangebied voor de huismus, dienen zoveel mogelijk plaats te vinden buiten de meest kwetsbare periode van de soort. Dit is buiten de broedperiode. De periode buiten het broedseizoen loopt van oktober tot en met eind februari. Let op, ook in perioden met vorst kunnen verblijfplaatsen bewoond zijn; daarom moet het ongeschikt maken van verblijfplaatsen voor de winter (invallende vorst) plaatsvinden.

In de onderstaande tabel zijn de meest gunstige en ongunstige perioden voor het uitvoeren van de ingrepen weergegeven, rekening houdend met de kwetsbare perioden van de huismus.

Tabel 1 Werktabel huismus

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Broedseizoen												
Vorstperiodes												
Totaal												
werkzaamheden niet toegestaan werkzaamheden mogelijk onder voorwaarden werkzaamheden toegestaan												

6.4 Overige maatregelen

- Zoals in de quickscan is benoemd, vormt het plangebied mogelijk leefgebied voor vleermuizen. Indien gebruik van kunstmatige verlichting gedurende de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is dient deze zoveel mogelijk beperkt te worden en gericht te worden op die plaatsen waar verlichting nodig is. Uitstraling van verlichting naar boven, naar water en naar de omgeving toe moet zoveel mogelijk voorkomen worden door gebruik te maken van armaturen die licht bundelen.
- Er moet voorkomen worden dat bij het verwijderen van vegetatie broedende vogels worden verstoord. Onder broedende vogels worden die vogels bedoeld, die aandacht besteden aan hun nest. Gedurende het broedseizoen (globaal genomen van maart tot september) is de kans groot dat in bomen en struiken broedende vogels aanwezig zijn. Vanaf eind november in het daaraan voorafgaande jaar kan er al nestelactiviteit zijn. Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Zolang er geen broedende vogels aanwezig zijn (en geen jaarrond beschermde nesten of andere beschermde functies) kan vegetatie zonder een ontheffing op de Wet natuurbescherming worden verwijderd. Dit kan, indien nodig, dus ook ruim voor andere werkzaamheden gedaan worden.
- Broedende vogels (o.a. houtduif en boerenwaluw) zijn aangetroffen in de te slopen schuren tijdens de ecologische quickscan. De schuren dienen buiten het broedseizoen te worden gesloopt. De sloop kan plaatsvinden in de periode van oktober tot en met eind februari.
- Alle werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op de huismus moeten aantoonbaar worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van huismus.
- Voordat de ingreep plaatsvindt dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

7 Bronnen

7.1 Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

7.2 Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Wet natuurbescherming. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html>] (21-04-2014)].

7.3 Project gerelateerde bronnen

- Meinesz, K. 2020, Ecologische quickscan Achterduyst 2 Nijkerk. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA20297-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Bijlage 1. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.
- Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:
- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.
- De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
3. beschermingsregime andere soorten.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,
- en alle planten uit:
- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

3. Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen. Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 2. Foto-impressie plangebied

Gebouw nummer 1

Figuur 7. Gebouw nummer 1. Metalen loods met golfplaten dak.

Figuur 6. Hooïnestjes van huismus tussen en op de balken.

Gebouw nummer 2

Figuur 8. Gebouw nummer 2. Metalen loods met golfplaten dak.

Figuur 9. Rechts: huismusnest tussen de balken onder een duivennest. Links: huismusnest achter de balken.

Gebouw nummer 3

Figuur 10. Gebouw nummer 3. Houten betimmering met golfplaten dak.

Figuur 11. Huismusnesten tussen de balken.

Gebouw nummer 4

Figuur 12. Gebouw nummer 4. Houten betimmering met dakpannen.

Figuur 13. Links zijn huismusnesten te zien onder de dakpannen aan de rechterkant van de schuur. Rechts zijn de huismusnesten te zien aan de linkerkant van de schuur

Bouwperceel

Figuur 14. Locatie voor de te realiseren paardenstal.

Bijlage 3. Huismusnesten waarnemingen

Aangetroffen huismusnesten

- Locatie huismusnest
- Te slopen schuren

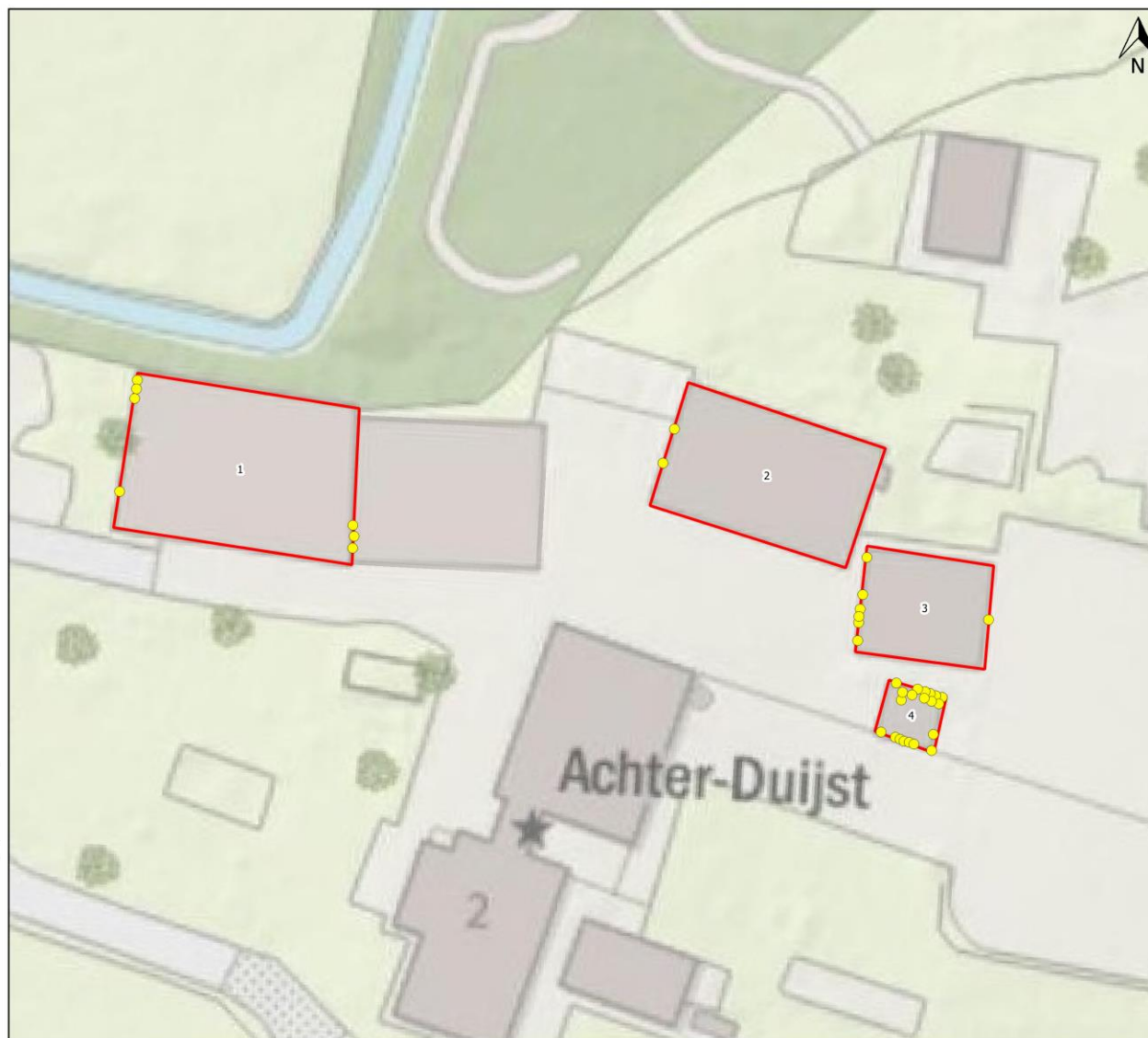
Totaal aangetroffen huismusnesten:
schuur 1 = 7, schuur 2 = 2, schuur 3
= 7 en schuur 4 = 20

Opdrachtgever: Landborg
Projectnummer: 20439
Datum: 04.11.2020

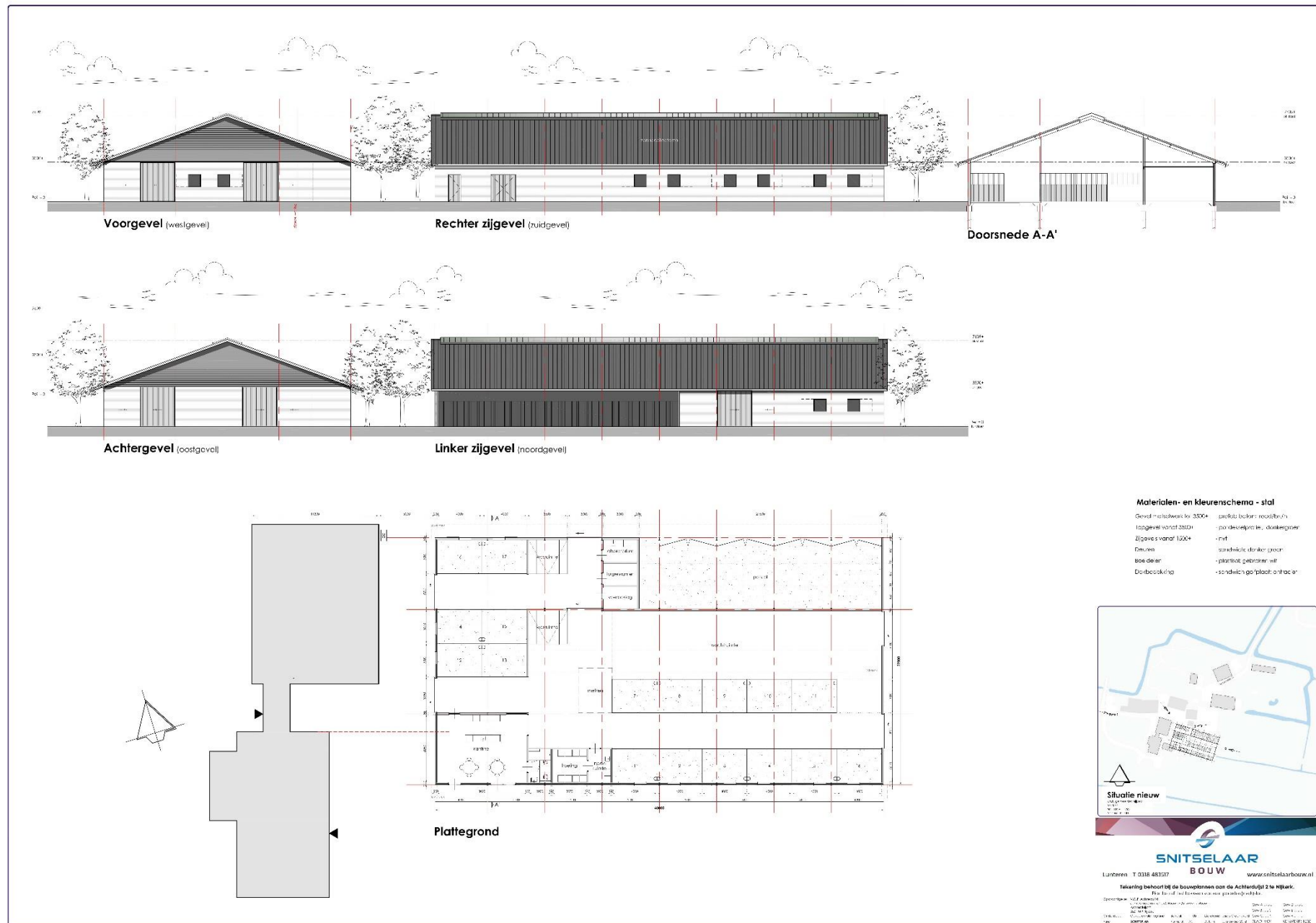

Regelink
Ecologie & Landschap

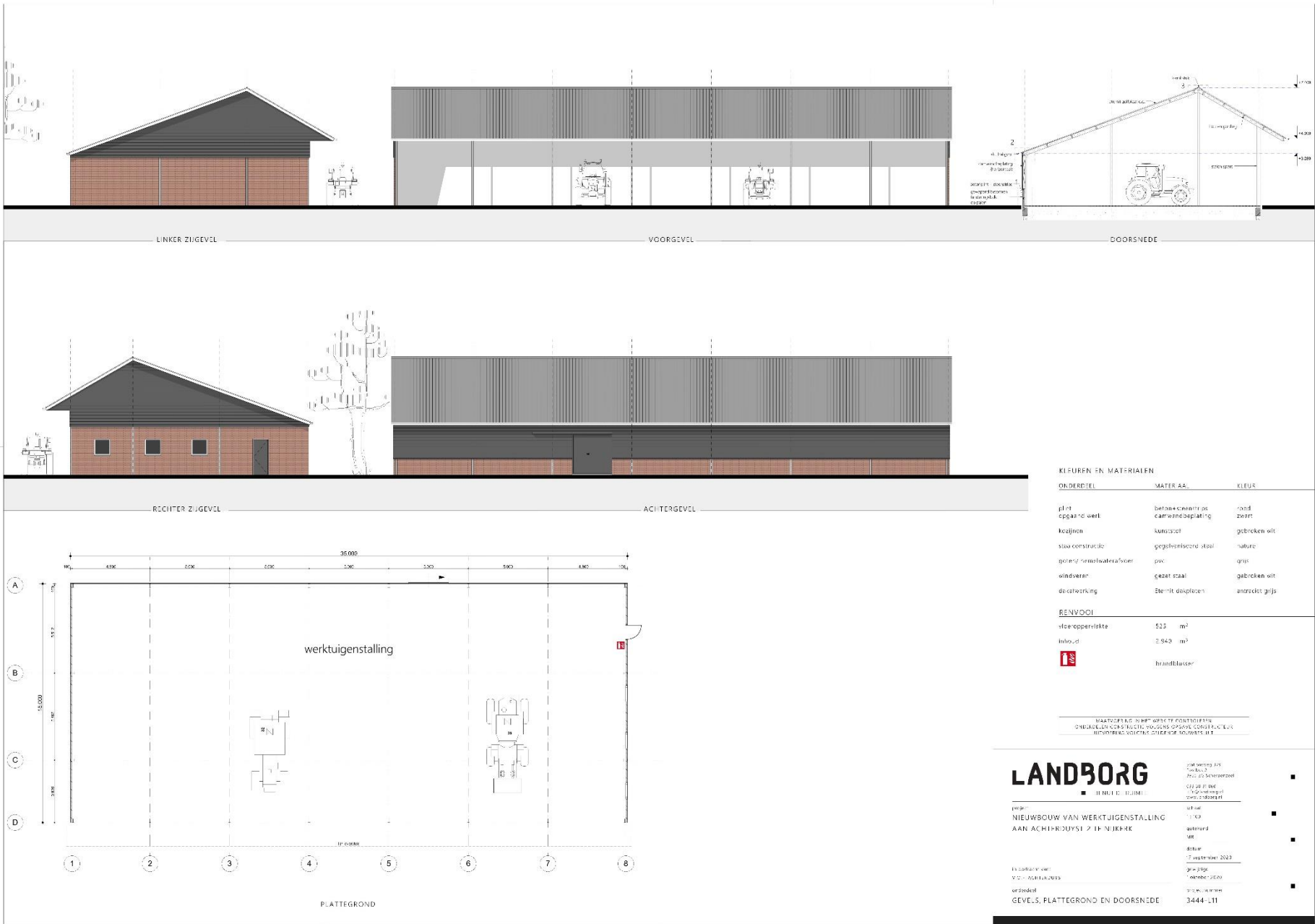
0 5 10 15 20 m

Bijlage 4. Schetsplan nieuwbouw paardenstal

Bijlage 5. Aanvraagtekening werktuigenstalling

Bijlage 6. Aanvraagtekening loods

